

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben házhoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kóriratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Székely rendelete.

E lapok hasábjain már ismételt megemlékeztünk arról, hogy Székely Ferenc volt kultuszminister f. évi február hó 21-én 10727. számú rendeletével utasította az összes adóhivatalokat, hogy a kath. klérusnak a kongruálapból és a vallásalapból járó állandó jellegű fizetését szüntesse be.

A rendeletet a legutolsó pillanatig a legnagyobb titokban tartották és csak most, midőn a kath. papok fizetése esedékessé vált, március 25-én pattant ki a titok, illetve a volt kultuszministernek törvénytelen rendelete, mely az egész vonalon a legnagyobb megütközést, felháborodást keltette. Mert ez a rendelet a kath. papságnak országos törvények és királyi rendelkezések által századok óta megállapított fizetését szünteti meg anélkül, hogy annak más alapból való pótlásáról gondoskodnék. Teszi ezt anélkül, hogy erre a királytól vagy az országgyűléstől felhatalmazást kapott volna; teszi ezt anélkül, hogy ezt az illetékes egyházi hatóságokkal csak tudatta volna is.

A sérelmes rendelet teljes szövegében a következő:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. 10727—910. A magyar királyi adóhivatalnak. Rendelet. F. évi szolgálat kath. congrua-alap fejezet vagy alap, — cím — rovat — tétel. Utasítom az adóhivatalt, hogy a latin és görög szertartású kath. lelkészek és segédlelkészek részére, a kath. kongrua alapból, valamint a magyar vallásalapból állandóan, bár csak a lelkész személyére is utalványozott kongruának és lórtartási átalánynak további kifizetését az 1909. év december havának 31-ével állandóan szüntesse meg. Amennyiben pedig a szóban levő illetmény havi részletekben utalványoztatott egyes lelkészek részére és ezen illetmények egy részlete az adóhivatal által már a folyó évre is kifizetett volna, azon esetben a lelkészek tartozási kivonata felterjesztendő. Mihez tartás céljából utasítom végül az adóhivatalt, hogy az itteni rendeletek alapján, melyekkel a folyó évben kongrua vagy lórtartási átalány a magyar vallásalapból, vala-

mint a kath. kongrua alapból állandóan utalványoztatott, kifizetést ne eszközöljön, hanem ezen rendeleteket, hozzám haladéktalanul terjessze vissza. Budapest, 1910. évi febr. 21. (pl.) dr Székely s. k.

Hogy honnét vette ehhez a kultusztárca volt ideiglenes vezetője a jogot és mi adott neki erre okot? — el sem képzelhető.

Gyanusítani nem akarunk senkit. Dr Székelynek radikális gondolkodása ismeretes. Szabadon vagy nem szabadon gondolják is, azt csak nem gondolhatta, hogy egyetlen tollvonásával megfosztja a magyarországi kath. papságot századokon át szerzett vagyonától és jogaitól!

Komoly, tudós embernek mondják, koronaügyész volt, ilyen emberről azt sem tételezhetjük fel, hogy bosszantani akarta volna a papságot éppen most a választások küszöbén?

Ugy értesülünk, hogy illetékes körök megtették a sérelmes rendelet reparálására a szükséges lépéseket.

Várunk tehát, míg magyarázatot; felvilágosítást kapunk-e rejtélyes dologban.

Uri ruhát csak elismert jó szabónál,

Dragánnál

Nagy Sándor-utca
 csináltasson.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Szigligeti emléke.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

Husvét hétfőjére, nem valami alkalmas időre tűzte ki a Szigligetisták felolvasó ülést, a ki kitűzte. Olyan nap ez, a mikor nagyon sok ember másutt van elfoglalva s kevesen érnek rá, hogy irodalmi matinéokra járjanak — kivált belépti-díj mellett. Innen magyarázható, hogy a város háza díszterme csak félig telt meg közönséggel; a távolléttükkel tüntetők közt első sorban kiváltak maguk a társulat tagjai.

De az az igazi intelligens közönség, mely ünnep délelőttjén is tud lelkesedni a szépért, ritka szellemi élvezetben részesült. A Szigligeti-Társaság hétfői matinéját annak színvonala legelső helyre emeli. A ki ott volt, nem fogja egyhamar elfelejteni a kellemes emlékeket.

A matinénak kiváló érdekességet kölcsönözött dr. Váradi Antalnak, a Társaság tiszteletbeli tagjának szereplése. — A vendéget Rádl Ödön elnök üdvözlője megnyitó beszédjében, melyben a többek közt következőket mondotta:

Mai felolvasó ülésünk Szigligeti Ede emlékének van szentelve, aki 96 éve városunk egy szerény utcájában született. Az ő emlékének ébrentartása képezi társaságunk egyik feladatát. Ma abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a magyar irodalom és színművészet egyik lelkes munkása, dr. Váradi Antal elvállalta, hogy Szigligeti emlékeztét Társaságunk körében felújítja. A társulat nevében örömmel üdvözlöm őt s felkérem, szíveskedjék előadását Szigligeti Ede-ről megtartani. (Éljenzés.)

Dr. Váradi Antal lebilincselően kedves, színes, ötletes előadást tartott Szigligeti Ede-ről. A behízelgően kellemes organummal előadott beszéd vázlata a következő:

A 96 év, mely Szigligeti születése óta eltelt, nagy küzdelmek, vereségek és diadalok sorozatát jelenti. E küzdelmek egyik legkiválóbb vezére, Szigligeti Ede. Az ő emlékezte el

e városban. Szigligeti a Schiller álláspontján állott a színpad tekintetében: das Theater ist eine moralische Anstalt s ha onnan a moral eltűnik az többé nem a világot, hanem a félvilágot jelenti, mely taptot sem érdemel.

Mikor 96 éve az ifjú Szathmáry József megszületett, senki sem gondolta, mi lesz a jövője. Szülei papnak szánták, ő maga orvosnak készült s végül mérnökké akart lenni. Meglátta azonban a színpadot és megszerette. Az akkori színészet nagy része haszontalan elemekből állott; de a magja az igazi művésnek minden idők elismerésére méltók.

Nehéz időkkel élt át a magyar irodalom. 1791-ben október 25-én egy egyszerű ember, Kelemen kántor szegyenkezve ment a budai hajóhidon, szegyenkezve, hogy az ő fia, László a budai társaság igazgatója, aki aznap tartja első előadását. Két férfit találkoztott Kelemen: az egyik volt Batthyány hercegprímás, az irodalomért és hazáért mindig áldozatkész magyar katolikus főpap-ág kiváló tagja, a másik Podmaniczky báró. Mind a kettő hazafias lelkesdéssel köszöntötte az öreg Kelemen fia bátor vállalkozásáért — s mire Kelemen átért a hidon, emelt fővel haladt tova s hazaérve —

Czillér Imrénél

Rákóczi-ut 5.

☎☎☎ Telefon szám 232. ☎☎☎

1910. évi szövet-ujdonságok.

Női Divat Szalon, méret utáni megrendelések. — Női kalap divatterem.

Gyönyörű ridikulók, uri divatcikkék kalapok, fehérneműek és nyakkendőkben

folytonos ujdonságok.

Hammerli pécsi keztyükben nagy raktár.

A politikai helyzet.

Husvét ünnepe a politikai zászlóbontás napja volt. Három program jelent meg: a Kossuth-párt, a néppárt és az agráriusok programja. Apponyi Somorján, Kossuth Gödöllőn, Zichy Aladár Kanizsán beszélnek, ez utóbbit a szocialisták a Justhisták utcai tüntetésekkel próbálták megzavarni.

Kossuthék programját vasárnap ismergettük, a két manifesztum tartalmát a következőkben adjuk:

A néppárt manifesztuma.

Az országgyűlési néppárt kibocsátotta választási szövegét a választópolgárokhoz. Elmondja benne, hogy a koalíciós kormányzatban való részvétele alatt megerősítette a néppárt a keresztény öntudatot, megvédte a hitvallásos érdeket. Az ismeretes Barkóczy-, majd Koczurék-ügyben így szól továbbá a manifesztum: megvédte az öntudatos nép hitvallásának jogát és elfojtotta a vakmerő lármát, mely a vallásos meggyőződéshez hű állampolgárokat, tisztviselőket támadta meg. Feltámadóban van ismét a keresztényellenes politika, amely hitéből, erkölcséből és vagyonából forgatja ki a népet. Az országgyűlési néppárt e törekvésekkel szemben újra csatasorba szólítja a népet. Követeli a választói reform megalkotását, úgy hogy a társadalom minden rétege, a nemzet egésze vétessék be az alkotmány sáncába, Kell, hogy az országgyűlés legelső teendője a katolikus autonómia legyen.

Hangsúlyozza a kisgazdák segítségét a közigazgatás javítását, a munkáviszonyok rendezését, az ipartörvény revízióját stb.

Az agrárprogram.

Az Orsz. Magyar Gazdasági egyesület szintén manifesztumot intézett a választások küszöbén a néphez, melyben az ország gazdálkodóit hívja föl arra, hogy védelmezzék meg érdekeiket. Kívánja a kiáltvány a választójog helyes és a

gazdasági érdekében való megoldását. A vámpolitika kérdésében követeli az eddigi törvényekben megállapított vámvédelem teljes fenn tartását. Tiltakozik bármely vámszerződésnek a törvényhozás mellőzésével rendeleti úton való életbeléptetése ellen. Kívánja a termelőszövetkezetek támogatását, a mezőgazdasági iparágak fejlesztését, a vidéki népesség terheinek csökkentését, a közigazgatásban és a törvények végrehajtása körül a mezőgazdasági érdekek teljes érvényesülését, a mezőgazdaság felsőbb oktatás szervezését, a túlterhelt földbirtokok tehermentesítését, a bankügy rendezésénél a gazdaközönség személyi hitelének kielégítését, a börtörvény és az inént alkotott adótörvények fenn tartását, a bor és hús fogyasztási adó eltörlését, a községi pótdadók mérséklését, a földművelés megszűntetését célzó birtokpolitikát, a kereskedelmi törvény reformját olyképen, hogy a gazdasági érdekek megóvassanak s végül követeli a törvényeknek a mezőgazdasági érdekeknek megfelelő mielőbbi megalkotását.

Választási mozgalmak.

Biharmegyében legujabban a tenkei választókerület köti le az érdeklődést. A kerületben tudvalevőleg ezideig még egyáltalán nem történtek meg a jelölések egyik párt részéről sem. Ugy látszik ettől felbuzdulva a nemzetiségiek kezdtek mozgalmat és már nagyban készülnek a választásokra. Most, mint tudósítónk telefonálja dr. László Aurél nagyváradi ügyvéd lép fel a kerületben nemzetiségi programmal és már teljes ambícióval kezdte meg a tálaj feldolgozását. A nemzeti munkapárt Telegdy Józsefet fogja hivatalosan jelölni. E két jelöltön kívül a függetlenségi Kossuth-párt szintén állít jelöltet.

A székelyhidi kerületben Fráter Loránd már megkezdte körutját. Ünnepe vasárnapján Bihardíószegen tartotta meg programmbeszédét, még pedig nem várt érdeklődés mellett. Molnár Ákos április 3-án kezdi meg körutját a kerületben.

A bihari kerületben hétfőn ünnepe másodnapján tartotta meg programmbeszédét Nadányi Károly a kerület volt képviselője. Programmbeszédét a választók nagy tábora hallgatta végig, mely alatt folyton helyeselte Nadányi elveit.

Nadányi beszédében ez uttal is hangsúlyozta, hogy a kisgazdák érdekeit mindenkor szem előtt fogja tartani és azokért minden munkásságát ki fogja fejteni. A programmbeszéd után még többen szólottak Nadányi mellett és ajánlották a választóknak hogy a legközelebbi választások alkalmával is tartsanak ki mellette és juttassák diadalra zászlóját. A választók egyhangú lelkesedéssel kiáltották ki Nadányit jelöltjüknek.

A nemzeti munkapárt Nagyváradon.

Nagyváradon hétfőn délelőtt tartotta meg a nemzeti munkapárt alakuló gyűlését. A gyűlésen, mely a Kereskedelmi Csarnokban folyt le elég nagy számú érdeklődő jelent meg. A gyűlést Hoványi Géza nyitotta meg beszédében kifejtette a párt alakulás célját, majd a már kiküldött előkészítő bizottság jelentését olvasták fel.

A jelentés tudomásul vétele után Várady Zsigmond dr. beszédét, melynek megtörténte után megejtették a választásokat, melyek a következők:

Elnök: Dr. Hoványi Géza, elnökség: dr. Berkovits Ferenc, dr. Bozóky Alajos, Farkas József, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Grósz Menyhért, Huzella Gyula, dr. Konrad Márk, dr.

Modern butorok ■ LUKÁCS NÁNDOR-nál ■ Rákóci-ut 8. sz. ■

meghívta ebédre fiát, a kit színészkedése miatt pedig kitiltott volt a házából. Így írja ezt le naplóiban maga Kelemen László.

Nem csoda, ha Szathmáry Józsefet is puszkával fenyegette az apja, ha színész akar lenni. És a fiu mégis beállott színésznek. Mikor Döbrenteinél, az akkori Nemzeti színház igazgatójánál jelentkezett névtelenül, Döbrentei levett egy könyvet, Kisfaludy regéit. Találomra kinyitotta s ott azt olvasta:

Szigligetben fogunk élni.

Innen vette fel a Szigligeti nevet; keresztnevének eredete pedig egy, akkor Bécsben igen népszerű darabra: Eduard és Kunigundéra vezethető vissza.

Eleinte statiszta, kardalos, táncos és segédügyelő volt, havi 12 váltó forint fizetéssel. Nem volt jó színész s ő ezt be is látta. Ez a különbség közte és Petőfi közt, a ki mindig nagy színésznek képzelte magát. Szigligeti visszavonult abba a boszorkánykonyhába, a hol a tüzes deszkák táplálékát készítik. A megjártszott cselely volt első darabja s még 107 következett. Egy ember, a ki egy századot állít be a magyar irodalmi védelmére. Ez a század állta utját az idegen szellem rohamának. Ugy tett,

mint Winkelinol Arnold, aki magába eresztette az ellenfél dárdáit, hogy övéit megoltalmazza. Havi 30 váltó forintért kellett Szigligetinek szerződészerűen két darabot írni évente. — 17 szer vitte el az akadémia díját — de ma egy darabot írnak s Szigligeti 108 darabja le van tiporva. Sőt a Vígyszínház egy darabja tökéletes mozgósít, a melyek kamatjait a mi lelünk fizeti.

Szigligeti morális alapon álló magyar nemzeti író. Ez kell a magyar íróknak. És még egy: Szigligeti tudta, hogy a kezdőnek kezét kell nyújtani; hideg késsel nem szabad a meleg szívbe döfni. Ő is szeretettel fogadott minden fia al író, engem is ritka atyai szeretettel ő vezetett be az irodalomba.

Szigligetinek az volt a feladata, hogy betöltse azt az űrt, mely Kisfaludy Károly halálától Csiky Gergely felléptéig nélküle üres maradt volna. Olyan volt ő az irodalomban, mint szent László a seregekben: kimagasló mindenek közül. Csodáljuk erejét a tragédiában, drámában, vígjátékban, de legfőbb érdeme, hogy rátapintott a kor űterére és megteremtette a magyar népszínművet. Beleiktatta a magyar zenét és mi az elhangzott magyar népdalba

felismertük igazi kincsünket. A magyarok Istene adott nekünk néhány kiváló színészt és és színésznőt, akik a népszínművekben lettek igazán nagygyá, köztük Nagyváradról csattant fel az igazi csalogánydal: Blaháné éneke.

Szigligeti népszínművei után most két új életre a népszínmű, részben új hangokkal, de megtartva egyet: az erkölcsi tisztaságot.

Utódot Tóth Edén kívánt magának nevelni; nem lehetett. Ahelyett, hogy utódja lett volna, Tóth Ede sirja fölött Szigligeti Ede tartott emlékbeszédet, mélyen meghatva.

Szigligeti életében sötét folt az a viselkedés, melyet a sajtó vele szemben tanúsított. Mikor 1878 március 18-án kezébe vette az újságot s elolvasta az őt támadó cikket, szívéhez hapott s aznap éjjel meghalt. Vigyázzunk a totra, újságíró kollégáim. Ne sajtóméreg befolyásolja írásainkat. Megkeserítették és megrövidítették Szigligeti életét és miért? No mert nem tárt tág kaput minden kétes existenciának: mert védte a magyar színpadot. Védjük mi is a magyarságot a színpadon — az ifjuság érdekében. Gazság volna mérget önteni az ifju lelkekbe. Adja a magyarok istene, hogy szülessék újra és újra

Tavaszi értesítő

Szives tudomására hozom a m. l. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők. Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossal is.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA
női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKÓCI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

Medvigy Gábor, Mezey Mihály, Miskolczi Barnabás, dr. Moskovics József, dr. Moskovics Miklós, dr. Popper Ákos, Reizmann Mór, Rimanóczy Béla, Rimanóczy Kálmán, Schwartz Antal Stark Gyula, Szahlander Károly, Ullmann Sándor, Váradi Mór, dr. Várady Zsigmond, Wechler Adolf, Weis, Mór.

Főjegyző: dr. Tóth Ferenc, jegyzők: dr. Bárdos Imre, dr. Dukesz István, dr. Ficzek Emil, dr. Fleischer Béla, dr. Frankó József, Freund Lajos, dr. Halász Márton, Hegedüs Nándor, dr. Illés István, dr. Lengyel Zsigmond, dr. Löbke László, dr. Lövy Mór, Markovics Samu, Markovics Sándor, Molnár Béla, dr. Puskás Béla, Róna Ármán, Schönberger Ármán, dr. Szilágyi Géza, Szirmai Ödön, dr. Vas Ödön, dr. Váradi Ödön, dr. Weimann Jenő, dr. Zigre Miklós.

Kerületi vezérő bizottsági elnökök:

Olasziban

Dr. Konrád Márk, dr. Moskovics József, dr. Medvigy Gábor, Rimanóczy Kálmán.

Ujvároson:

Mezey Mihály, Rimanóczy Béla, dr. Popper Ákos, Ullmann Sándor.

Váralján:

Farkas József, Schwartz Antal, Gábel Jakab, dr. Tóth Ferenc.

Végül egy százas bizottságot küldtek ki ezzel a gyűlés véget ért.

A hétfői botrány. A vizsgálatot vezető Tóth rendőrtanácsos tegnap reggel utasította Dimitreanu József rendőrorvost, hogy menjen a két sebesült miniszter lakására és vizsgálja meg őket.

A rendőrorvos még a mai nap folyamán eleget tett ennek a rendelkezésnek.

Szigligeti Edénk, legyen a színpad örök jellegje a tisztesség és az erény, ez lesz Szigligeti Ede legszebb diadala.

A pompás előadás mindvégig, egy órán át teljesen lekötötte a közönség figyelmét, mely többször megszakította az előadót természetnyilvánításával, befejezésül pedig viharos tapsokkal jutalmazta.

A műsor második pontja változást szenvedett, amennyiben *Sik* Rezső helyett *Gózon* Gyula olvasott fel a Liliomfiból egy kitűnő jelenetét, nagy hatás mellett.

Dr. Krüger Aladár következett ezután két költeménnyel. Az első A fekete bárány a magyar nép életéből vett megkapó kép, a másik, A halálfejes légió pedig a szabadságharc korába vitte vissza a hallgatóságot s a magyar szabadságért elhullott bécsi légió emlékezetét elevenítette fel, szembe állítva a szabadságért rajongó fiatalság hetyke bátorságát, halálmegvetését a fiát házaló öreg Rüder apó bánatával. Mind a két vers m. leg hangulatával és színesséjével rendkívül tetszett a közönség zajos tapsokkal jutalmazta a szerzőt.

Befejezésül Nadányi Zoltán, az oly fiatalon feltűnt poéta olvasa fel néhány bájos, igen hangulatos versét. Mindenki megkapta a hallgatóságot az igazi poézis bensőségével s kivált az Órages című a maga igaz melegével zajos tapsokat váltott ki. Nadányi Zoltán tehetségének fejlődése elé a legszebb reményekkel tekintünk.

Itt említjük meg, hogy Nadányi Zoltánnak most jelent meg Honka című verskötetje; ebből valók voltak a felolvasott versek. Arra kötetre később külön visszatérünk.

Serényi Béla földművelésügyi miniszter, amikor megvizsgálták, ezt mondotta:

— Semmi bajom sincs már. Harcképes vagyok megint.

Hédervárynak egyik sebe még nem gyógyult be s így az ő sérülését súlyos testi sértésnek fogják minősíteni.

Borzalmas tüzkatasztrófa.

Kétszáznyolcvannégy ember tűzhalála.

Hétfőn reggelre borzalmas katasztrófa híre járta be az egész országot. Háromszázember pusztult el egy szatmármegyei községben. A katasztrófa híre leirhatatlan hatással volt mindenkire. Előbb lehetetlennek tartották a katasztrófát s valósággal ostrom alá vették a szatmármegyei hatóságokat a tényállás megerősítése vagy megcáfolása végett. Az értesítések pedig szomorúak voltak, a katasztrófa híre nem volt tulzolt, az eddigiek szerint ugyanis kétszáznyolcvannégy ember esett áldozatul egy aránylag nem is oly nagyszabású tűznek.

A borzalmas katasztrófáról a következőket adjuk:

Husvét vasárnapján (a legnagyobb norma napon!) nagy bált rendeztek a szerencsétlen falu lakói.

Elment a bálba Okörirő egész fiatalsága, valamint Győrtelek, Porcsalma, Géberjén, Penyige, Zima községekből sőt még Fehérgyarmatról és Csengerről is leányok, legények nagy számmal. A bálon résztvevők közt sok volt a szabadságos katona és csendőr, kik a husvéti ünnepekre jöttek haza. Háromnegyed hétre már mind együtt voltak a mulatozók. Lehettek körülbelül ötszázan a hatalmas szórúben. Hét órakor a rendező fiatalság helyét csinált a szérű közepén, a banda rázendített a csárdásra s megkezdődött a tánc. Vidáman, jókedvűen mentek táncba egymásután a fiatal párok.

A szérűn öt ajtó volt, ezeket azonban a legények beszegelték, hogy a sok kijárat ne foglalja a helyet, meg hogy jegy nélkül ne jöhessenek be. A hatalmas szérű számmal volt fedve. A ki- és bejáratot mindössze egy keskeny egy-két deszka szélességű ajtó képezte. Bent a szérűben a világítást öt petróleum lámpával eszközölték, melyeket azonban oly védetlen helyekre függesztettek, hogy a léghuzamnak erősen ki voltak téve.

A multság javában folyt, amikor egyszerre nagy pukkanás hallatszott s nyomában fényes csik jelent meg felett felett. Közvetlen a bejárat feletti nagy petróleum lámpa felrobbant s a szétömlő égő petróleum épen a bejárat feletti száraz galyakat gyújtotta meg. Rémült kiáltás tödült mindenki ajkára:

— Tűz van! Tűz van! Segítség!

A lángok a száraz galyakon egy pillanat alatt szétlítottak s alig néhány másodperc múlva elharapózott a tűz az egész csűr tetőzetére. A banda elhallgatott. Az egyetlen kijárat előtt egy szempillantás alatt ott nyüzsgött az egész közönség annyira összerögződve, hogy teljesen elzárták a kizárást. A tűz pedig hihetetlen gyorsasággal kapott bele a tetőzetbe s valóságos parázs zápor hullott alá. Leirhatatlan jelenetek következtek most. Ötvenen, százan gyúltak meg egyszerre s mint élő táklék futkostak ide s oda, mások a füstől ajultan estek össze az égő parázsokra, a tömeg pedig

eszét veszve állati küzdelemmel tiporta s gázolta egymást a kijárat előtt.

A faluban levők kétségbeesetten siettek a szerencsétlenek segítségére. Oltásról szó sem lehetett, az sem tudták, hogyan lehetne a ben-szorultakat megmenteni. Az emberi hangok rettenetes zürzavara hallatszott ki az égő csűr-ből. Odabent a kijárat előtt az embertömeg végre elérte egymáson gázolva keresztül azt a magasságot, hogy a csűr oldalának nyitott nyílásán át levethette magát a csűr elé. Mintegy százan menekültek így meg a biztos tűzhaláltól, embertársaik összetaposott hulláin keresztül. Csűr teljesen leégett és a bentrekedtek valamennyien széné égtek.

Hajnalodott már, amikor a tűz kihamvadt. A megmenekültek közül többen megtévelyodtak a kiállott izgalmtól és világgá szaladtak. A község lakossága jajveszékelve keresgélte az üszkös rombalmazban hozzátartozóit.

A pusztulás helye megrendítő képet mutatott. A mentés csak nagynehezen haladhatott előre, mert a halottak között eszméletlenül feküdtek a súlyos sebesültek is. Akik a tűz keletkezése után menekülni akartak, azok nagy része is elpusztult, a pajta környékén szerte sok holttest hever, ezek bizonyára menekülés közben összecsett áldozatok.

Tudvalevő, hogy nemcsak ököritódiák vettek részt a multságban, hanem a szomszéd helyiségekből is számtalan ember, asszony, leány és gyermek is ott volt. Ilyen táncvigalmak csak egyszer vannak egy évben és aki tehetett, részt is vett azon.

Többségben vannak a női holttestek. A hány leánygyermek, leányzó asszony volt a csűrben, az kivétel nélkül mind odaveszett míg sokan megtévelyodtak.

A pajta közepén mintegy kilencven holttest van összezsúfolva, álló helyzetben. Ezeket a nagy tolongás közben felülről érték a lángok, fejük és testük a derékig teljesen összeégett, onnan kezdve pedig félig megszenesedett vagy épen maradt tagjaik jelzik az áldozatokat.

Az egész falu gyászba borult. A házakból sirás, jajgatás hallik, egy helyütt öregek siratják gyermekeiket, másutt gyermekek jajveszékének, kik elvesztették szüleiket. Sok ház egészen üresen áll, ezeket a hatóság egymásután bezárja, mert a lakói mind odavesztek a katasztrófánál.

A katasztrófáról a szatmári csendőrpáncsnokság értesítette a vizsgálóbíró és a városi hatóságot is. Morvay Károly vizsgálóbíró, aki épen a környéken járt, hogy egy gyilkosság ügyében vizsgálatot folytasson, rögtön a helyszínére ment. A törvényszék részéről Vay Tiber törvényszéki bíró, Vasváry Antal jegyző, a szatmári rendőrség részéről pedig Csomay Aladár rendőrkapitány mentek ki a katasztrófa helyére.

A hatósági kiküldöttek nyomban hozzáláttak a mentési munkálatok irányításához, majd kihallgatták azokat, akik a tűzveszedelemből megmenekültek, avagy részben szemtanúi voltak a katasztrófának. A bizottság megállapította a katasztrófa keletkezésének okát is. E szerint az egyik petróleum-lámpa szétrobbanása okozta a végzetes tűzveszedelmet, a menekülést pedig az tette lehetetlenné, hogy a pajta összes kijáróit beszögézték és csupán egy keskeny, három-négy deszka szélességű kijáratot hagytak nyitva.

Hogy mennyien estek áldozatul a katasztrófának, azt most még nem lehet iztos-sággal megállapítani. Egyes táviratok négy-százra teszik a halottak számát, más jelentések viszont kétszázkilencvenháromra. Egyik szatmári távirat szerint Morvay vizsgálóbíró

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás pénzszerény eladó.

ÉRTESEITÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes

áruinkat, úgymint: blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekét e hó végéig

minden elfogadható árban áru-

sítjuk.

hétfői vizsgálata befejezéséig *ketszáznyolcvan-négy* halottat olvasott meg; ugyancsak a hivatalos jegyzőkönyvi adatok százhusz sebesültről szólnak, ezek mindégükének igen súlyos égési sebe van.

A szatmári csendőrség nagy apparátussal vonult ki, összpontosították továbbá a környékbeli csendőrségeket is, mert a nagy tömegeket csak nehezen lehet a holttestektől eltávolítani.

Az óriási katasztrófa mindenféle nagy részvételt keltett. A részvétélvívratok külföldről is tömegestől érkeznek. A segély akció az egész országban megindult.

Még eddig nem állapították meg hogy ki volt az, aki az egeetlen kijáratot beszögezte. Valószínűnek tartják, hogy azok is bennétek a láng-pokolban, akiket a felelősség, vagy a bűnös mulasztás terhel.

A hajmeresztő szerencsétlenséget az okozta hogy az egész csűr köröskörül tavalyi kiszáradt fenyőgalyakkal volt díszítve. Ez nemcsak iszonyu gyorsasággal ég, de oly rettenes és fojtó füstöt is áraszt, hogy minden bizonynyal igen sokan megfuladtak, még mielőtt a láng érte volna őket.

Szatmári tudósítónk telefonálja: A hajmeresztő katasztrófa szénén égett, szerencsétlen áldozatainak legnagyobb részét tegnap eltemették. Körülbelül háromszáznegyven halottat olvasták össze, alig egy-két halott kivételével azonban egyet sem tudtak fölismerni. A temetés elképzelhetetlenül szívfacsaró jelenetek hosszú sorából állott.

A holttesteket nagy, közös sírokban hantolták el. A gyászoló község életbenmaradt lakóinak jajszaa tölti be a kipusztított házakat.

Egy vezércik kulisszatitka.

Husvét szent délutánjának hópelyhes légkörében egy felvirágozott dülögő alakot láttam. Szemében mintha az alkohol járna kápráztató táncot, ajkán vad káromlások iszapja látszott. Forgott vele az egész világ s reszkető lábaival hiába kereste az archimedesi pontot.

— Nem szégyeli magát — szólottam megborzadva. Nézze az emberek száza templomba sietnek s ön itt a kacagó utcagyermek között dühöngve tántorog tova. Kabátja faltól fehér, gondolata buta és zürzavaros. Szavai oly rejtelmesekek, mint a holnapisták köde. Talán a Lévi Lázár tisztelői közül való?

A megszólított reám nézett, ámbár csak bámulni tudtak szemei.

— Nem jártam én — szóló méltatlankodva — italos vidéken, én — hirtelpró vagyok. A szerkesztőség küszöbét most léptem át s ha nem hiszek nekem, irásomat, mert a nyomdafesték állta, ott láthatja a Napló homlokán. — Feltámadott? — ezt kérdeztem a buta, hiszékeny, husvétli néptől. S hogy mit feleltem vissza a századok hitének; itt van és olvassa el!

Elofvastam. És megismertem a régi típust, az örök rutát, ki az Urral együtt volt megfeszítve az egyik oldalon.

A kegyeletlent, kit meg nem indit semmi, a megátalkodottat, kinek szavaiból egy pokol vigyorog elő. De hát ilyen a világ sorja: az ember a régi marad, jobb gunyában, csillogó fényben, a delirium magas hevében, de csak a köntös új, az ember a

régi... ejnye! hogy miért nem lehet már keresztrefeszíteni.

A Golgotha képe is elváltozott. Csárda lett belőle, a helytartó katonái hesszukat nyeltek a duzzadó tömlőkéből. Az «oknyomozó történelem» nem ismer kiméleteti hja! igaza van, őt itt kevesen ismerik. De türelmes, mint az alföldi birka vagy mint a modern kultura, mely elpusztítja a — poloskákat is. Vajjon butább-e a város népe, mert néha-néha csendesnek tervezett éjjeleken ismerős csipések hívják vissza az álmok világából? — Vajjon szegényebb-e a Krisztus, halványabb-e a husvétli hajnali fény, amiért az egyik még mindig káromkodik? Vagy elesuful e a kultura equipage-ja, mert itt-ott felkapaszkodik rá egy-egy rongyos inasgyerek? Es a hold mosolygó ábrázatával talán elemekül a komor felhők mögé, mert Bodri, a haragos, a maga hangján kikelt ellene! Oh nem! Hiszen ezek a nyílt beszédű, goromba őszinteségű prédikátorok. S mindenekefelett — szerény emberek! Csak oroszlánveremről álmodoznak, fényes napsugaras — pavillonok helyett.

Felhívás előfizetésre.

Április elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Politikai lap vagyunk s mindennap rajta tartjuk kezünket a politikai világ úterén, mely ritkán vert olyan hevesen, mint ver éppen napjainkban. E válságos időben, amikor annyiféle meginnognak az elvek, a mi utunk marad a régi, az egyenes és biztos ut, melynek kettős mértőldmutatója a keresztény igazságok és a magyarság.

Krisztusi hitében és magyarságunkban egyaránt erős Magyarországot kívánunk, azért dolgozunk, ez a mi ideálunk, mely felülemelkedik politika hullámain s biztos utmutatónk minden időben.

Ebben a munkában áldozatkész társakat kapott a szerkesztőség a Szent László-nyomda két új, fiatal bérlőjében, *Erdélyi Sándorban* és *Kremlicza Lajosban*. Mind a ketten sem fáradtságot, sem áldozatot nem kimélnék, csak hogy lapunk nyomdáját minél magasabb színvonalra emeljék. A nyomdát új betűkkel és díszítésekkel a mai legkényesebb igényeknek is megfelelőleg szerelték fel s villamos erőhajtásra rendezték be, úgy hogy a nyomda most nyomtatványai izlésességére és olcsóságára nézve nemcsak a helybeli, hanem a fővárosi nyomdákkal is felveszi a versenyt. Lapunk előállítása körül is teljes igyekezetükkel buzgólkodnak s csak a közönség hathatós támogatásától függ, hogy lapunk minél nagyobb és gazdagabb tartalommal jelenhessen meg.

Aki április 1-től legalább félévre már most előfizet lapunkra, ápr. 1-ig a lapot ingyen kapja.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor
Negyedévre 4 . . .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 . . .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 . . .

A „TISZÁNTUL”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárúnnepélye a püspöki palotában.

* **Tisza István Belényesben.** Igen előkelő vendégei lesznek a jövő hó 11-én Belényesnek. Mint értesülünk, ugyanis gróf Tisza István, Eröss Lajos és gróf Degentfeld József április 11 én Belényesbe érkeznek és megvizsgálják az ottani református egyházat.

* **Országos kongresszus Nagyváradon.** Az üveg és porcellánkereskedők és üvegesek egyesülete vasárnap és hétfőn tartották Nagyváradon rendes évi közgyűlésüket, melyre az egész országból mintegy 70-en jöttek össze. A közgyűlés vasárnap délután volt a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében, tóvárosi Fischer Emil elnök vezetésében, aki üdvözölte a vendégeket, kik között ott láttuk Hlatky Endre főispánt, Bordé Ferenc polgármester helyettesét, Huzella Gyula kir. keresk. tanácsos kamarai elnököt stb. Hlatky Endre főispán biztosította az egyesületet a kormány jóindulatáról, Huzella Gyula pedig a kamara nevében üdvözölte a gyűlést. Ezután a szakelőadások kerültek sorra, Sperlinger Vilmos budapesti nagykereskedő a porcellánkereskedelemtől, Kern Lajos a Magyar fém és lámpakereskedelemtől, Bolváry Zahn Dénes üveggyáros, az öblös-üvegről és végül Dénes Ódön, a nagyváradai Deutsch K. I. cég beltagja a vidéki detailkereskedő helyzetéről tartottak előadásokat. Majd az új választásokra került a sor, melyet elnökként Dénes Ódön vezetett. A régi tisztikart és tóvárosi Fischer Emil elnököt egyhangú lelkesedéssel ismét megválasztotta a közgyűlés. — Este a Rimanóczy-szálloda éttermében tartott banketten a város vendégei voltak a kongresszusra összegyűltek, hétfőn pedig megtekintették a város nevezetességeit s a délutáni vonattal elutaztak.

* **Az Orsolya-zárda gyásza.** Mig az egész világ örömteljes Allelujától visszhangzott a husvétli napok alatt, a váradi Orsolya-zárda ormán fekete zászló hirdette a zárda lakóinak mélységes gyászát. M. Mária *Innocencia* szül. Hubert Franciska elhunytá miatt. Mélységes gyászt hozott elhunytá a zárdára, nemcsodá, hiszen egy okos, biggad, kötelességtudó és az igazi szerzetszerű példaképének elvesztése mindig fájdalmas a zárdára és lakóira, mélyebben

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
Rákóczi-ut
(Uri casino épület)
Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumóket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

járó e fájdalom akkor, hogyha e nemes tulajdonok oly mértékben ékesítik a lelket, mint ékesítették az elköltözöttét. 1839-ben lépett be a zárdába, ezen időtől a legtöbbit a belső elemi iskolákban való tanítással töltötte el, 25 évig vezette az óriási gondot, körültekintést igénylő zárdai háztartást. E nehéz munkakör teendői között érte őt utól a halál, nem volt váratlan, hiszen 88 életév már maga is az élet alkonyának utjelzője, az elvesztése által ütött seb mégis sokáig fog sajogni. Husvét napján, a boldog feltámadás reményében adta vissza nemes lelkét a teremőnek s ünnep harmad napján ment végbe temetése, amelyen tanítványai és tisztelői nagy számban jelentek meg. A temetési szertartást és a gyászmisét — praesente corpore — Fetser Antal felsz. püspök káptalani helynök végezte.

* **A Jókai utca megnyitása.** Már korábban kérvény adatott be Nagyváradi város törvényhatóságához a pár évvel ezelőtt létesített Jókai utca kinyitása iránt s az utca háztulajdonosai 5000 korona hozzájárulást ajánlottak fel. *Köszeghy* József városi főmérnök most terjesztette be jelentését, amelyben az utca kinyitását a városra nézve is hasznosnak jelzi, de csak úgy, ha nemcsak Szabadság-utcáig, hanem Beöthy Ödön-utcáig megnyitják Jókai-utcát. Ha Szabadság-utcáig nyitják meg az utcát, a kisajátítási költségek 17662 koronára rúgnak. Ha ebből leszámítjuk az 5000 korona hozzájárulást és a kisajátított telkek egyrészenek értékesítéséből várható 3337 kor. 60 fillér bevételt, a megnyitás költsége 8337 kor. 60 fillér lenne. Megjegyzendő, hogy a gör. kath. káptalan ingyen felajánlotta a telkéből az utcanyitáshoz szükséges telekrészt. Hogyha Beöthy Ödön-utcáig történnék a megnyitás, a kisajátítás 66512 koronába kerülne, de ebből telekeladás révén 19.000 korona visszatérülne s így ez a megoldás 47513 koronába kerülne tulajdonképpen. Szükségesnek tartaná még a főmérnök, hogy Jókai-utcát Vitéz-utcáig és Szacsavay-utcáig is meghosszabbítsák.

* **Az Echerolles-Ránffy eljegyzés** Husvét vasárnapján szép családi ünnepély volt Ránffy Zsigmond alezredes honvéd hadapródiskolaparancsnokának lakásán. A jótékonyágáról és nemes szívről országosan ismert főúri hölgy özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné fia dr. Des Echerolles-Kruspér Sándor földbirtokos tartotta eljegyzését városunk egyik legbájosabb urleányával, Ránffy Zsigmond alezredes, a honvéd hadapród iskola parancsnokának leányával: Ránffy Ilonával. Az eljegyzésről következő értesítést adták ki:

Nemes Ránffy Zsigmond alezredes a nagyváradi honvéd hadapród iskola parancsnoka és neje született thuriki és komjáthnai Thuránszky Miri örömmel tudatják Ilona néhai nemes Ránffy Zsigmondné született Kadlik Adel leányának eljegyzését dr. rétszentmiklósi Des Echerolles Kruspér Sándorral.

Özv. rétszentmiklósi Des Echerolles Kruspér Sándorné született aranyi és szentgerlisyei Gerliczy Stephania bárónő örömmel tu-

patja az ő és néhai férje rétszentmiklósi Des Echerolles Kruspér Sándor fiának dr. rétszentmiklósi Des Echerolles Kruspér Sándornak eljegyzését nemes Ránffy Ilonával.

* **A vizesgyáni képviselőtestület.** A vizesgyáni képviselőtestület még a múlt évben határozatot hozott, melyben kimondotta, hogy az új község háza felépítésére egyáltalán nem szavaz meg semmit. A határozatot a megye törvényhatósága megsemmisítette s kötelezte a községet a község háza felépítésére. A képviselőtestület a megye határozatát sem akarta fogadtatni, mire a járási főszolgabíró javasolta a képviselőtestület feloszlását. Most a képviselőtestület meggondolta a dolgot és új határozatot hozott, melyben hajlandó a község házát felépíteni. E határozat alapján a főszolgabíró visszavonta a feloszlás iránt tett előterjesztést.

* **Előkelő esküvő** Tegnap, kedden délután előkelő esküvő volt a várad-olaszai plébánia templomban. Dr. *Demetrovics* Elek jónévű fiatal ügyvéd vezette oltárhoz bájos aráját *Wallner* Erzsikét, dr. *Wallner* Ödön megyei főgyász kedves leányát Erzsikét. Az esketést *Széchenyi* Jenő apát-kanonok tartotta s határos szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Az előkelő násznapon kívül nagy számu úri közönség volt jelen az esketésen. Délben fényes nászszakoma volt az örömszülők Ritoók Zsigmond-utcai házában.

* **A belényesi kórház ügye.** Az általános renoválás és kibővítés alá kerülő belényesi kórház költségvetését a belügyminiszter jóváhagyta. Ebben az ügyben a kórház választmányja legutóbb ülést tartott, melyen a kibővítés munkálatainak megkezdése fölött határoztak. A választmányi ülésen elkerülhetetlenül szükségesnek találták a kórháznak már a folyó évben történő kibővítését, miért is előterjesztéssel étek az alispánhoz, hogy a szükséges 5000 korona felvétele iránt intézkedjék. Az alispán ebben az ügyben valószínűleg a májusban tartandó rendkívüli megyei közgyűléshez tesz előterjesztést, hogy az építkezést minél előbb megkezdhessék.

* **Halálozás** A nagyváradi ügyvédi kar egyik legrégebbi tagja, *Pacsaner* József folyó hó 26-án elköltözött az élők sorából. Temetésén, mely ünnep másodnapján délelőtt 10 órakor volt, impozáns részvét nyilvánult meg. A gyászbeszédet dr. Kecsméti Lipót főrabbi tartotta. A halottat a nagyváradi ügyvédi kar számos tagja, továbbá a tüzoltóság egy kivonult szakasza kísérték utolsó útjára. A városban keresztül a koporsót dr. Perczel Adolf, dr. Rezső Mór, dr. Waldmann Jenő és az elhunyt ügyvéd egyetlen hozzátartozója dr. Balla Jenő budapesti orvos vitték. Családot nem hagyott maga után.

* **A Magyar Bank tőkesemelése.** Ma délután 4 órakor a Magyar Bank rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya az alapítók felemelése egy millióról másfél millió koronára. Az alapítóknek ez a felemelése a legélelkenben tanuskodik a rövid idő alatt oly szép virágzásra emelkedett intézet erős fejlődéséről.

* **Hirtelen halál** Nagy Károly 52 éves fugyivásárhelyi földműves tegnap délután hirtelen meghalt. A halál oka valószínűleg szív-szélhűdés.

* **Kozmetika** A kozmetika gyógyintézetben (Rákóczi-ut 5.) szigorúan orvostudományi alapon mindennemű arc és szépség-hibák feltétlen sikerrel kezelhetők. A pattanásos májfoltos, szeplős arcok ideális tisztává válnak, archegek eltűnnek, hajhullás megszűnik, eredeti színe visszaadható. A korai arcráncok elsimítása ugyszintén az orr s egyéb arcrészek elferdülései meglepő szépen kiigazíthatnak. Olvasóinknak ajánljuk ezt a gyógyintézetet.

* **Az élesdi járvány végleg megszűnt.** A tél folyamán oly nagy meglepetést okozott élesdi vérhas és tifuszjárvány most végleg megszűnt minden vonalon. Ezt az elég megnyugtató hírt most hivatalosan konstatálta az élesdi járás főszolgabírája, aki egyszersmint kéri dr. Krausz Béla járványorvosnak ily irányban való működése alóli felmentését. A főszolgabíró jelentése szerint most már nemcsak egyes községekben, de minden megfertőzött községben megszűnt a járvány és emiatt kéri a járványorvos felmentését is.

x **Hirdetmény:** A Polgári társaság arékpénztár r. t. új kibocsátási részvényei az ideiglenes elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehetők.

x *Finom úri fehérnemű és minden úri divat és kalap újdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 30., 31. és Április 1. és 2-án a következő érdekes mozgófénykép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Pali bálbamegy. 2. Serajevó lát képe. 3. Kifosztott énekesnő. 4. Ádozat. 5. Szerelmes tűzoltó. 6. Női divat fejlődése. 7. Hegyszakadékok. 8. Szerelem örültje. — *Belépti díj nincs* Kezdeté este 9 órakor — Kitérő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. p. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* tulajdonos.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztet** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű dinamó berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkeket. — Költségvetés díjmentes. *Stern Adolf*, villamos és légszusz vállalata Nagyváradi, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi újdonságok **REICHARD ÁRUHÁZÁBA** megérkeztek, hol legegységesebb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

TANÜGY.

Az ipari továbbképző tanfolyamok alatt irt növendékeit felhivom, hogy még bennlevő jutalmi díjak átvétele végett hivatali helyiségemben egy hét leforgása alatt jelentkezni sziveskedjenek és pedig: *Biri Ferenc*

KOBRÁK cipő - különlegességek

Fuchs Miklósnál,

Nagyváradi, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám

cipész segéd, Brunnár Mihály cipészsegéd, Babel József szobafestő, Biró Mihály mázó, Barakonyi László tértiszabó, Barcsa Sándor kőmetsző, Demetrovics Aladár kőműves, Erdei Sándor lakatos, Stocker József kőműves, Pázmány Sándor asztalos, Szepesi Géza lakatos, Tóth László asztalos, Veres Lajos kőműves, Kovács János asztalos, Lovász József kőműves. Nagyváradi 1910. március 29. Sücs Izsó, iparisk. igazgató.

Nagyváradai Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 572.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szepős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító araszörök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fajós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítást utján is.

Dr. Halász Andor.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Luxemburg grófja. (Bérletszünet.)
Csütörtök: Luxemburg grófja.
Péntek: Luxemburg grófja.
Szombat: Luxemburg grófja.
Vasárnap: Luxemburg grófja. (Bérletszünet.)

Luxemburg grófja. Sok előkészület és még több várakozás után valahára tegnap Nagyváradi közönsége is élvezhette Lehár Ferenc sokat reklámozott legújabb operettjét. No de nem hiába vártunk: csaknem éjtéligen tartott — kárpótlásul — az előadás, beleértve az újrázókat és az emberi kor legvégső határaitra emlékeztető hosszú felvonások között.

A meséje jórészt ismerős már a közönség előtt. Bazilovics Bazil herceg nőül akarja venni Didics Angela színésznőt, de hogy ezt tehesse, a színésznőnek rangemelési kérelmet bocsát. Ez pedig úgy történik, hogy a tönkrement Luxem-

burg gróf névleg elveszi Angelát feleségül, úgy hogy nem látják egymást, esküvő után elválnak. A gróf és Angela azonban megismerkednek, megszeretik egymást s egymásé lesznek.

A mesét elég ügyesen dolgozta fel a szövegíró, Lehár Ferenc pedig, a szerencsés kezű operettíró, színes, könnyed, lágy, nem annyira tartalmas, mint inkább fülbemászó zenét írt hozzá. Ez a zene több helyen emlékeztet ugyan ismerősökre, de angyközség mai izlését tökéletesen fedi s kétségtelen rövidesen népszerű és ismert lesz Nagyváradon is.

Luxemburg grófját pazzral díszes kiállításban láttuk. Megérdemelte Erdélyi igazgató hogy külön a lámpák elé társolták. Mind a három, de kivált a két utolsó felvonás díszletei teljesen újak s nemcsak izléses, hanem bizony szemmel láthatóan költségesek voltak is általánosan felütn. Hisszük, hogy a fényes kiállítás nem marad hiábavaló áldozatnak; a bemutatkozó előadás sikere legalább arra enged következtetni, hogy a Luxemburg grófja kasszadarab lesz.

Ezt a külső nagy sikert az operett szerényzet pompás előadással érte el. *Károlyi Leona* gyönyörű hangja most is vezetett: emellett ne feledkezzünk meg a pazar öltözékéről. *Zsigmondy Annának* igen szerencsés estéje volt: csupa pajkosság a szerepe, csupa újrázás minden énekszámánál. Ugy *Károlyi Leonát*, mint *Zsigmondy Annát* pompás virággal is leplették meg. *Asszonyi és Pápay* pompás alakítása, *Sik Rezső* kitűnő maszkja is általánosan tetszettek. A rendezés ötletes, érdekes, az énekés a zenekar ügyes vezetéséért *Várady Aladár* karmestert külön elismerés illeti. — r.

MULATSÁG.

Fodrászok mulatsága. A nagyváradai fodrászsegédek 1910 április 3-án, a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben, a létesítendő szakiskola javára a Sziget-színház művészeinek: *Etsy Emília*, *Bartók Etel* és *Orbán Mária* ürhölgyek, *Asszonyi László*, *Pápay Lajos* és *Váradi Aladár* urak szíves közreműködésével cabarettel egybekötött zárkörű táncmulatságot rendeznek. Kezdeté este 9 órakor. Belépődíj: számozott ülőhely 3 K, személyjegy 2 K, családjegy 5 K, karzatjegy 1 K.

ÁVIRATOK.

Péter király lemondása

Belgrád, március 29. Több itteni újság értesítése szerint Péter király visszaérkezése után fontos politikai esemény fog végbe menni. Az a hír van ugyanis elterjedve, hogy Péter király visszaérkezése után Sándor herceg trónörökös javára le fog mondani a trónról. Sándor herceg atyjának elutazása óta a királyi jogokat gyakorolja és már több fontos kinevezést aláírt. Az új radikális Dnevni Liszt-nek illetékes helyről jelentik, hogy Sándor herceg Ferenc József király nyolcvanadik születésnapja alkalmából Bécsbe utazik, hogy szerencsekívánatait kifejezve. Ezt a tervet minden-setre meg fogják valósítani és Sándor herceg akár mint trónörökös, akár mint király Bécsbe fog utazni.

NYILTTÉR.

Montekarlóban és Nizzában

természetesen védve van az ember a meghűléstől. Othon, a rideg északon azonban nagyon kell vigyázni s mindennekelőtt nem szabad a meghűlést kezdetben elhanyagolni. Azután a legfontosabb, hogy a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogeriában egy doboz valódi Fay-féle szódéni ásványpasztillát vegyen az ember 1 korona 25 fillérért és előírás szerint használja. Ha ez megvan, akkor le lehet mondani, Nizzáról, mert a Fay-féle valódi szódéni pasztilla is megvédi az egészséget.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére
W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien:
IV. Grosse Neugasse 17.

Igazságszolgáltatás.

Hatóság elleni erőszak. *Oláh Béla* sergesi körjegyző a múlt év őszén hivatalos ügyben a kerületébe tartozó Mezőtelki községbe utazott. Hogy hamarabb beérjen a faluba, meghagyta kocsisának, hogy ne a rendes uton, hanem a sokkal rövidebb dűlőuton hajtson. A dűlőuton azonban tilos volt az átjárás és ezért a csősz meg is szólította a jegyzőt, majd pedig zálogot kért tőle. A jegyző azonban hallani sem akart erről és a vitának úgy vetett véget, hogy a gyeplőt kiregáda a kocsis kezéből, az ostorral pedig a lovak közé vágott. Előbb azonban a csőszre is ráhuzott az ostorral, minek folytán az kisebb sérülést szenvedett. A nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa *Millye Gyula* elnökletével tegnap foglalkozott ez ügygel és *Oláh Béla* jegyzőt hatóság elleni erőszak miatt 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1910. márc. 27.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4 sz.	— —	240.—
Horvát szlavin földteherment. kötvény	— —	95.50
Osztrák járadék papirban	— —	185.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák koron járadék	— —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
London vista	— —	631.50
20 frankos (Napoleonder)	— —	19.02
Német birodalmi márka	— —	117.65
20 márkás arany	— —	23.51
Magyar nyoremény sorsjegy kölcsön	— —	93.95
Paris vista	— —	689.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— —	40.90

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődő. Helyben. Mikor a Felsőge utoljára Nagyváradon járt, gróf Szapáry Gyula volt a miniszterelnök. Ugyanő kísérte a Felsőge Nagyváradra is.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Kérdezzük meg a háziorvost!

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél orvosilag ajánlva. Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

Papi ruhák.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy megérkeztek a

tavaszi és nyári szövetek

nagyválasztékban, különösen reverenda és szalon ruha-szövetek.

Becsés megrendeléseiket és további pártfogásukat kérve maradtam

illő tisztelettel

Vajnovszky Károly,

papi és polgári szabó

Szent János-utca. (Sajátház)

Vidéki meghívásra személyesen is megjelenek.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerenésém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani

a legkifűnőbb

: vetőmagvaimat. :

Valódi eredeti kitűntetett

takarmányrépa-fajokat.

Obendorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, eckendorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált, arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös lóhere. Pázsit díszmüvegyűlék.

Angol perje muhar, búkköny, paprikaköles, cukor-cirok, kendermag, kék mák, dió, dug hagyma.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra

Legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók

A t. gazdaközönség b. megrendeléselt a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a »Zöld Koszoru«-hoz. Nagyváradi, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek, csomagolási költség nélkül.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

S a izzólmpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

fü l nemű izzólámpa különlegességek, fényké p é s z-l á m p á k, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. léertől 12 léertig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szépálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

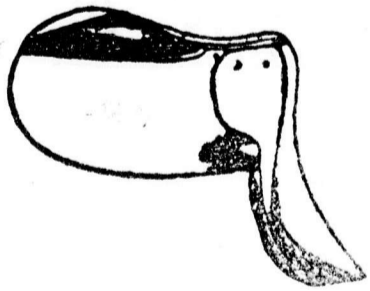
Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

LORINCZ MÓR Nagyváradi, Bémer-tér.

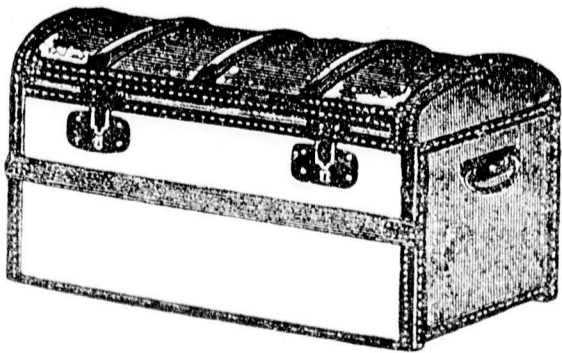
Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazóbőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi társolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Uj üzlet!

Uj üzlet

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcso fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh bentessel szemben helyezi át Kossuth-u. oldal

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemi kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

KISS ISTVÁN

:: kőműves mester és építészeti vállalkozó ::
NAGYVÁRAD, Keskeny-utca 9. szám. (Saját-ház.)

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke igen tisztelt közönségét értesíteni, miszerint 31 éves gyakorlati tanulmányaim és elsőrendű szak-képesítem alapján magamat önállósítottam és elvállalok felelősség mellett **kőműves, ács- és betonmunkálatokat**, valamint csatornázásokat a legmáltányosabb árszámítás mellett.

Levélbeli meghívásra személyesen megjelenek.

Tisztelettel

KISS ISTVÁN,
kőműves és építészeti vállalkozó.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörccsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le-szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörccsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról min denkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

*Gyorsan pusztul a bőr sezt On
bánya,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.*

Elsőrendű fényezett és matt háló-, ebédlő-

és uri szobák különleges fanemekben is

feltűnő olcsó árban adatnak el.

REISZ MIKSA

BUTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7.